

СТАНОВИЩЕ

от проф. Победа Василева Луканова, д-р

Стопански факултет на Великотърновския университет
„Св. св. Кирил и Методий“,
гр. Велико Търново

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование: „Социални, стопански и правни науки“;

професионално направление: Икономика: „Политическа икономия“

докторска програма: 05.02.01. „Политическа икономия“

Автор: Добринка Иванова Стоянова

Тема: „Макроикономически анализ на младежката безработица и политики за нейното преодоляване“;

Научен ръководител: доц. д-р Аксентия Замфирова, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, факултет „Икономически и социални науки“; катедра „Икономически науки“.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № Р33-2371 от 06.06.2016 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Макроикономически анализ на младежката безработица и политики за нейното преодоляване“ за придобиване на образователната и научна степен 'доктор' в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки“, професионално направление; 3.8. Икономика; докторска програма „Политическа икономия“ Автор на дисертационния труд е Добринка Иванова Стоянова – докторантка в редовна форма на обучение към катедра „Икономически науки“ с научен ръководител доц. д-р Аксентия Замфирова от Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, факултет „Икономически и социални науки“; катедра „Икономически науки“.

2. Актуалност на тематиката

Дисертационният труд е посветен на безспорна според актуалността си проблематика – младежката безработица и нейното регулиране. В научно-приложно отношение тази актуалност е подробно представена от автора, както по отношение на България, така и общо за Европейския съюз. Добре обоснована е актуалността на проблемите ѝ във връзка със сегашното и бъдещо развитие на работната сила у нас, икономическия растеж, демографската ситуация в страната, публичните финанси и политики.

Дисертантката правилно подчертава, че актуален момент за съвременната тежка икономическа и социална среда е защитата на необходимостта от прилагане на стабилизационна икономическа политика съвместно с политики за ограничаване на безработицата. В научно отношение тя разгледа последиците от сегашната криза общо за безработицата и конкретно - за младежката безработица във връзка с растежа и вследствие от неговата динамика; но и като проблем на естественото равнище на безработицата.

3. Познаване на проблема

Авторката демонстрира по категоричен начин във всяка част на предлагания дисертационен труд познаване на проблема „младежка безработица“ и на други свързани с него проблеми. Чуждото мнение и опит, както и вече проведените изследвания от други автори са представени избирателно и диалогично. Докторантката се стреми да надгради със свое мнение отразените автори и техните позиции, да прояви критицизъм /или аргументирано да се присъедини към вече формулирани критични бележки.

Именно познаването на проблемите на младежката безработица е накарало авторката да потърси ограничения спрямо обекта на изследването си и избере по-важните според нея

приоритети и времеви периоди. Първоначално определеният период 2007 – 2013 г. е продължен с 2014 и 2015 г. Въпреки, че и след добавяне на тези две години неговата продължителност не съответства напълно на изискванията на прилагания регресионен анализ, прави положително впечатление, че авторката оценява факта; приема го като ограничение; и ще го има предвид в бъдещата си работа.

4. Методика на изследването

Конкретна методика за провеждане на изследванията не е предложена. Това е обяснимо с възприетата методология от авторката, която е достатъчно сложна поради интердисциплинарния си характер. За утвърждаването на изследователския характер на предлаганата дисертация има значение прилагането на макроикономически подход за определяне на тежестта на младежката безработица; на статистически методи и тези на научните абстракции.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд се състои от три глави; въведение; заключение; и приложение. Първа глава завършва с основни изводи и заключения; втора – с резултати и изводи, а трета – с изводи. Главите са балансираны и представят теоретична рамка за анализ на младежката безработица; самият анализ; политиките за преодоляването ѝ, както и тяхната ефикасност.

В заглавието на дисертацията се съдържат два центъра – анализ на младежката безработица и политики за преодоляването ѝ. Това поражда трудности увеличавайки обемите на изследванията и комбинациите на изследвани причинно следствени връзки. Дисертантката обаче е успяла да се справи с така утвърдената тема. Тя е поставила като център на своята работа - изследването на младежката безработица. Обобщената информация за профила на тази група се представя като ресурс за „правещите“ политики на пазара на труда.

В дисертационния труд се тръгва от общо безработицата и нейния теоретичен анализ, след което се преминава към заявения обект на изследване: младежката безработица. На основа на анализирани теоретични постановки в края на първа глава се формулира хипотезата за това, че младежката безработица има съществен относителен дял в естествената норма на безработицата, и че е един от факторите за общото ѝ намаляване.

Във втора глава са представени конкретните насоки на макроикономически анализ на младежката безработица, след което се прави такъв за периода 2008 – 2015 г. Възприетите методи не будят съмнение при очертаване на общите характеристики на безработицата. В някои от случаите на анализ само на младежката безработица в средата на действие на общите фактори получените резултати за младежите изискват доуточнения и използване на допълнителни показатели. В последна сметка, авторката е успяла да направи комплексен анализ на младежката безработица в аспекта на процеси, тенденции, причини за устойчивост, фактори от средата на икономиката и други фактори.

Правят се сравнения на младежка безработица у нас и в ЕС. Този анализ може да се допълни и със сравнение с конкретни европейски страни с близки показатели на икономическото развитие и демографската ситуация до тези за България.

Важно е да се подчертае, че във втора глава дисертантката добре доказва своите възможности да използва съвременните методи за анализ на безработицата. Тя спекулира върху естествената норма на безработицата, върху закона на Оукън, съвременната крива на Филипс, идеята за ефективната работна заплата, кривата на Бевъридж. Също така считам за добър атестат за подготовката ѝ е и това, че тя се опира и на емпирични подходи.

Третата глава изчерпателно представя политиките за младежка заетост. В разглеждания период в рамките на ЕС бяха инициирани специализирани инициативи за младежите, както и общата мащабна инициатива за „Младежка гаранция за заетост“. Те оказаха влияние върху националните политики, и преди всичко върху трудовото законодателство. Без неговите няколкократно промени практически беше трудно да стартират младежките инициативи за заетост и финансирането им от ЕСФ.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Представените публикации са във връзка с темата на дисертацията. Добро впечатление прави, че те се отнасят и до области, които са свързани с младежката безработица, но не са представени в подробности в дисертацията. Това е темата за дуалното обучение, което ав-

торката е изучила в подробност и особено по отношение на опита на Германия, както и конкретните проблеми в образованието на младите.

7. Автореферат

Авторефератът отговаря на изискванията и вярно отразява съдържанието на дисертацията. В подготовката му добре изпъква уменията на авторката за систематизиране и синтезиране на направените подробни анализи и изводите от тях,

Могат да се поставят изисквания към оформянето на приносите. Възможно е агрегиране на последните два приноса и прецизирането им като един с научно-приложно значение. Първият и вторият принос могат да се представят също в по-синтезиран вид.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Проведените изследвания върху младежката безработица могат да се споделят с научната общност и оформят като отделни публикации.

Направените изводи по отношение на специализираните политики за младежи на пазара на труда могат да се предоставят на Агенция по заетостта и на Министерство на труда и социалната политика, с оглед подобряване на ефикасността на провежданите политики.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд **съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката** и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на „Икономически и социални науки“ приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Добринка Иванова Стоянова **прилежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Икономика: „Политическа икономия“ . като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от посочените по-горе дисертационен труд, автореферат и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’** на Добринка Иванова Стоянова в област на висше образование „Социални, стопански и правни науки“; професионално направление Икономика: „Политическа икономия“; докторска програма 05.02.01. „Политическа икономия“

04.07. 2016 г.

Изготвил становището:

проф. д-р Победа Луканова